

Jakub Sito
Instytut Sztuki PAN,
Warszawa
Andrzej Betlej
Instytut Historii Sztuki UJ
Kraków

U ŹRÓDEŁ TWÓRCZOŚCI SEBASTIANA FESINGERA

Dotychczasowe poglądy na twórczość Sebastiana Fesingera są bardzo rozbieżne. Wystarczy powiedzieć, że Adam Bochnak uważał go za najwybitniejszego przedstawiciela lwowskiej rzeźby w. XVIII¹, a Zbigniew Hornung — za artystę drugorzędno². W ciągu ostatnich lat ujawniono kilka nie znanych dotąd dzieł Fesingera oraz nieco nowych informacji źródłowych. Materiał ten, wraz z krytyczną oceną stanu badań, zachęca do podjęcia próby nowej charakterystyki postaci artysty, uchwycenia jego roli w lwowskim środowisku rzeźbiarskim oraz europejskiej genezy jego sztuki.

Sebastian Fesinger jest jednym z nielicznych rzeźbiarzy lwowskich, których dokonania, a zwłaszcza okoliczności życia, dają się prześledzić na podstawie stosunkowo dobrze zachowanych źródeł. Fesinger był najwyraźniej osobą publicznego zaufania w lwowskim środowisku artystyczno-rzemieślniczym. Badania źródłowe ujawniły dotąd ponad dwadzieścia przypadków, kiedy wystąpił on w charakterze świadka i ojca chrzestnego w środowisku³, a kilkunastokrotnie jego osoba pojawia się w aktach miejskich⁴. W r. 1764, wraz z innymi rzeźbiarzami, uzyskał przywilej noszenia szabli⁵. Daty ramowe, pomiędzy którymi artysta jest uchwytny, to rok 1741, umieszczony w inskrypcji na alabastrowej plakiecie z ołtarzyka w zbiorach Muzeum Narodowego w Warszawie⁶, oraz r. 1769, kiedy to Fesinger po raz ostatni pojawia się w źródłach i zapewne wkrótce potem umiera⁷. Wspomniane tu sygnowane retabulum ma kapitalne znaczenie dla odtworzenia biografii mistrza, bowiem inskrypcja: „Fecit Leopoli: in Polonia 1741” sugeruje, że artysta był obcokrajowcem, niedługo wcześniej osiadłym w Polsce⁸. W źródłach pisanych Fesinger występuje od r. 1742⁹. Pod koniec życia był on człowiekiem zamożnym, udzielającym licznych, często wysokich, pożyczek pieniężnych —